

Lausunto

Liikenne- ja viestintäministeriö

kirjaamo@lvm.fi

Viitaten lausuntopyyntöönne 17.9.2015

LVM/1628/03/2015

Tietosuojavaltuutetun lausunto

Olette pyytäneet tietosuojavaltuutetun lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle merilain muuttamiseksi sekä Kansainvälisen merenkulkujärjestön yleissopimusten liitteiden muutosten hyväksymisestä ja laeiksi sopimusmuutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Kiitän mahdollisuudesta lausua asiassa.

Perustuslainmukaisuus ja henkilötietojen suoja

Ehdotetun esityksen keskeisenä sisältönä on se, että mahdollistettaisiin aluksen päiväkirjojen pitäminen sähköisessä muodossa.

Henkilötietolakia sovelletaan henkilötietojen automaattiseen käsittelyyn. Myös muuhun henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan tätä lakia silloin, kun henkilötiedot muodostavat tai niiden on tarkoitus muodostaa henkilökisteri tai sen osa. Alusten päiväkirjojen pitäminen näyttäisi tulevan kokonaisuudessaan henkilötietolain sääntelyn piiriin siltä osin, kuin kirjattaviin tietoihin sisältyisi henkilötietoja. Tämä on esityksessä otettu huomioon lähinnä arkaluonteisten henkilötietojen luovuttamisen osalta (ehdotetun lain 5 §).

Katsoisin, että esityksessä olisi tärkeää olla perustuslainmukaisuuden arviointi, joka sisältäisi yksityisyyden suoja ja tietosuojaa koskevien vaikutusten arvioinnin. Nykyisellään tällaista tarkastelua ei ehdotukseen näyttänyt sisältyvän. Luonnoksen kohta, jossa arvioidaan esityksen perustuslainmukaisuutta, ei sisällä henkilötietojen suojan arviointia. **Katsonkin, että esityksen jatkovalmistelussa henkilötietojen suoja pitää ottaa perustuslainmukaisuuden arviointiin mukaan.** OM:n lainkirjoittajan oppaassa¹ on avattu henkilötietojen käsittelyn huomioonottamiseen liittyviä peruseriaatteita.

---

¹ Oikeusministeriö: Lainkirjoittajan opas. Selvityksiä ja ohjeita 37/2013.

http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1378370560107/Files/Lainkirjoittajan_opas_low_20130904.pdf

---

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 800	Ratapihantie 9	029 56 66700	tietosuoja@om.fi
00521 Helsinki	6. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	029 56 16670	ma-to 9:00–11:00 & 13:00–15:00 pe 9:00–12:00	

Lisäksi totean, etteivät ehdotetut säännökset vastaa kaikilta osiltaan perustuslain henkilötietojen suojalle asettamia edellytyksiä. Huomautettakoon esim., että ehdotetun lain 5 §:ssä, jossa säädetään säännöksen otsikon mukaan tiedonsaantioikeudesta, on itse säännös kirjoitettu kuitenkin rekisterinpitäjän näkökulmasta eli milloin henkilötietoja voitaisiin luovuttaa. Tiedonsaantioikeushan koskee sivullisen, kolmannen oikeutta saada tietoja henkilörekisteristä.

Sen lisäksi, mitä mainitussa säännöksessä on sanottu henkilötietojen käsittelystä, on kiinnitettävä huomiota myös siihen, **mitä henkilötietojen käsittelyyn liittyviä seikkoja ei nykyisellään esityksessä ole otettu huomioon**. Käsillä olevasta ehdotuksesta ei esim. käy ilmi, mikä taho olisi rekisterinpitäjä käsitellyille henkilötiedoille.

Perustuslakivaliokunnan näkemyksiä

Perustuslakivaliokunnan vakiintunut käytäntö on, että lainsäätäjän liikkumavaraa rajoittaa se, että henkilötietojen suoja osittain sisältyy samassa momentissa turvatus yksityiselämän suojan piiriin. Kysymys on kaiken kaikkiaan sitä, että lainsäätäjän tulee turvata tämä oikeus tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa.

Perustuslakivaliokunta on käytännössään pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuna tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaikaa henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa. **Näiden seikkojen sääntelyn lain tasolla tulee lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista**. Nämä näkökohdat soveltuvat henkilötietojen käytön sääntelyyn laajemminkin.

Lisätietoja saatte tarvittaessa puhelimitse allekirjoittaneelta esittelijältä, numerosta 029-56 66733.

Tietosuojavaltuutettu

Reijo Aarnio

Ylitarkastaja

Katja Ahola

Tietosuojavaltuutetun toimivalta

Henkilötietolain (523/1999) 38 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutettu antaa henkilötietojen käsittelyä koskevaa ohjausta ja neuvontaa sekä valvoo henkilötietojen käsittelyä tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi ja käyttää päätösvaltaa siten kuin tässä laissa säädetään.

Henkilötietolain 40 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutetun on edistettävä hyvää tietojenkäsittelytapaa sekä ohjein ja neuvoin pyrittävä siihen, ettei lainvastaista menettelyä jatketa tai uusita. Tarvittaessa tietosuojavaltuutetun on saatettava asia tietosuojalautakunnan päätettäväksi taikka ilmoitettava syytteeseen panoa varten.

Henkilötietolain 40 §:n 2 momentin mukaan tietosuojavaltuutetun on ratkaistava asia, jonka rekisteröity on saattanut 28 ja 29 §:n nojalla hänen käsiteltäväkseen. Tietosuojavaltuutettu voi antaa rekisterinpitäjälle määräyksen rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttamisesta tai tiedon korjaamisesta.

Tietosuojavaltuutettu valvoo yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (työelämän tietosuojalaki) (759/2004) 22 §:n mukaan lain noudattamista yhdessä työsuojeluviranomaisten kanssa.

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 800	Ratapihantie 9	029 56 66700	tietosuoja@om.fi
00521 Helsinki	6. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	029 56 16670	ma-to 9:00–11:00 & 13:00–15:00 pe 9:00–12:00	